

ב. בפני הועדה הופיעו מספר עדים ממשרד הבריאות ובנק הדם, שבתקופת ניהולם התקבלה ההחלטה נשוא הדיון. התרשמתי, כי השיקול שהנחה את מקבלי ההחלטות היה שיקול מקצועי ורפואי וגם אם יש כיום מקום לבקר את דרך קבלת ההחלטות, או את ההחלטות עצמן, אין כל בסיס להאשמות שהוטחו, בסערת הרגשות, בפניהם של האחראים על שירותי הדם, כאילו מניעהם היו גוענים.

מסקנות

3. השתכנעתי, כי תחילת הפעלתה של המדיניות השונה לגבי תרומות דם של יוצאי אתיופיה היא בשנת 1984, או ליתר דיוק במכתבו של מנהל שירותי האשפוז, ד"ר משה משיח (מכתב בו נדון בפירוט בהמשך).

בניגוד לרושם שנוצר בציבור, אין כל קשר בין ההחלטה שהתקבלה כאמור ב- 1984 ובין מחלת האיידס.

עד 1990 לא היו ידועים נשאי איידס בקרב עולי אתיופיה ואף שרבים מבני העדה נבדקו לא נמצא אף אחד מהם כנשא של נוגדני איידס.

את שירותי הבריאות באותה תקופה הטרידו ממצאים הקשורים לשכיחות מחלות כגון מלריה, שחפת וצהבת בקרב עולי אתיופיה ממצע "משה". כל העולים טופלו נגד מלריה וכל הנשים הצעירות והתינוקות חוסנו נגד צהבת. תוך מספר חודשים ניתן היה לקבוע שעולים אלה הבריאו למעשה ממחלות אלו ובחורף 1985 כבר לא היה צורך בפעולה מיוחדת כלשהיא באוכלוסייה זו.

רק החל משנת 1990 ובייחוד לאחר בדיקות מקיפות שנערכו בקרב עולי "מבצע שלמה", בשנת 1991, החלו מצטברים נתונים בקשר לאחוזי נשאים גבוה בקרב העולים, שהגיעו ב"מבצע שלמה". רק החל מאותה תקופה יש טעם לדון בסוגיות תרומות הדם, בהקשר למחלת האיידס. נסיונם של עדים רבים, בייחוד מטעם בנק הדם, לקשור בין סוגית האיידס ובין ההחלטה, שהתקבלה, כאמור, ללא קשר לאיידס, הוא נסיון להצדיק את ההחלטות שהתקבלו בשנת 1984 על סמך הנתונים שהתגלו רק בשנת 1991.

4. ד"ר שלומית בר שני, שהיתה מנהלת בנק הדם בין השנים 1969 ועד 1991 וניהלה את בנק הדם בשנת 1984, העידה בפנינו, כי ההוראה היחידה הזכורה לה משנת 1984, ממשרד הבריאות, היתה ההוראה הכלולה במכתבו של ד"ר משה משיח, שהיה מנהל שירותי האשפוז, מיום 8.1.84.

במכתב זה נכתב בין השאר:

"...יש לרשום בעת התרמת דם מעולים מאתיופיה בטופס המלווה את פעולת ההתרמה את מקור הדם, היינו יש לציין "עולה מאתיופיה"..."